Şəfafflıq Azərbaycan

PRESS RELİZ

Bu gün Azərbaycanda korrupsiyanın ən çox yayıldığı sahələrdən biri də hökümət qurumlarıdır. Bunun səbəblərini isə aşağıdakı şəkildə sıralaya bilərik:

1. Vəzifələrin rüşvətlə təyin edilməsi
2. Hökümət qurumlarında əmək haqlarının aşağı olması
3. Məhkəmə orqanlarının icraedici qurumlardan asılılığı
4. Qanunların qeyri-mükəmməlliyi
5. İctimai nəzarətin olmaması
6. Sovet sisteminin irsi qalıqları
7. Cəmiyyətin mənəvi pozğunluğu

Bu səbəblər arasında ən əvvəldə dayanan məsələyə birlikdə diqqət yetirək. Yeni Müsavat qəzetinin 7 Oktyabr, 2003-cü il 271 saylı nəşrində Azərbaycan rayonlarında əsas vəzifələrin qiymətlərinin cədvəli verilmişdir. Cədvəli olduğu kimi nəzərinizə çatdırırıq:

Azərbaycan rayonlarında əsas vəzifələrin qiymətləri	
Vəzifənin adı	Vəzifənin qiyməti (ABŞ dolları ilə)
İcra başçısı	100 min - 1 milyon
Bələdiyyə başqanı	1 min - 15 min
Vergi rəisi	50 min - 500 min
Maliyyə İdarəsinin müdiri	20 min - 300 min
Bank müdiri	10 min - 200 min
Poçt müdiri	10 min - 200 min

Polis rəisi	50 min – 500 min
Prokuror	30 mindən başlayır
Məhkəmə sədri	40 mindən başlayır
Təhsil şöbəsinin müdiri	20 min – 200 min
Qaz İdarəsinin rəisi	5 min – 50 min
MİS (JEK) rəisi	1 mindən başlayır
Orta məktəb müəllimi	0.5 min – 1.5 min
Sobes müdiri	40 mindən başlayır

İndi təsəvvür edək ki, hər hansı bir "X" adlı rayonun icra başçısı vəzifəsi boşdur və bu vəzifənin qiyməti 300 min ABŞ dolları olaraq təyin edilib. Bu halda vəzifəyə təyin edilmə ehtimalı olan namizdlər arasında yarış başlanır və istənilən məbləği vermək iqtidarında olan kəs vəzifəyə təyin ediləcək. Tutaq ki, bizim "Y" adlı xəyali qəhrəmanımız bu vəzifə üçün istənilən məbləği ödəməyi öhdəsinə götürüb. Bu məbləğin bir qismini artıq daha əvvəl işlədiyi yerdə "yığan" cənab "Y" geri qalan məbləği ödəmək üçün qohumlarına, dost-tanışlarına üz tutur və onlardan borc pul istəyir. Başqa bir variantda isə o, bu məbləğin geri qalan hissəsini ödəmək üçün daşınmaz əmlakını və ya digər əşyalarını satmağa məcbur olur. İndi təsəvvür edək ki, bizim qəhrəmanımız bu vəzifəyə təyin edilib, belə olan halda o nə etməlidir. Əlbəttə ki, borclarını pdəmək və əmlakını geri qaytarmaq haqqında fikirləşməlidir. Bundan əlavə hər ay mərkəzdən onu təftiş edən müxtəlif kuratorların da haqqı vaxtlı-vaxtında çatdırılmalıdır. Əgər buraya hər ay yenə mərkəzdən gələn yüksək vəzifəli müxtəlif qonaqları da əlavə etsək onda yəqin hər şey aydın olar. Bütün bunlardan əlavə isə ailəni dolandırmaq və övladların gələcəyi haqqında da düşünmək lazımdır.

Bütün bunları düşündükdən sonra gəlin görək vəzifəyə yenicə təyin edilmiş "Y" adlı qəhrəmanımız öz vəzifəsinin icrasına necə başlayır? – Tabeliyində olan işçiləri

çağırır və yuxarıda qeyd etdiyimiz borc-xərcləri ödəmək üçün hər birinə aylıq plan qoyur. Tutaq ki, bu tabelikdə olanların sayı 50 nəfərdir və onların da hər birinin tabeliyində 20 nəfər işçi var. Bu 50 nəfər də eyni iclası öz idarəsində keçirir və özlərinə də "çörək pulu" saxlamaq üçün onlara tapşırılan planın miqdarını bir az da qaldıraraq həmin 20 nəfərin diqqətinə çatdırır. Həmin 20 nəfər də öz tabeliyində olanlara tapşırıq verir və axırıncılar da düşür vətəndaşların canına. Beləcə də başlayır yuxarıdan hazırlanan zəncirvari korrupsiya sistemin işə düşməsi. Yəni göründüyü kimi hökümət qurumlarında korrupsiyanın geniş şəkildə yaılması təkcə sosial vəziyyətdən deyil, həm də yuxarı dairələrin fəaliyyətindən də asılıdır. Atalar əbəs yerə deməyiblər balıq başdan qoxar...

Şəfafflıq Azərbaycan

e-mail : transpaz@azeronline.com
url: www.transparency-az.org